

ĐIR PO TROGIRU ► Zašto se grad odlučio za masovni turizam

NAPISAO I SNIMIO:
VLADO ŠESTAN

Dalmatinom smo stigli do Trogira za svega tri sata, dva sata brže nego lani. S velebne autoceste svjetskog standarda, silazimo kod Prgomete i dalje duž magistrale, kao u nekom starom filmu iz pedesetih, strše natpisi: »Zimmer Frei«, »Cimer Fraj«, »Flats«, »Apartmani« i druge pravopisne verzije.

Starci stoje duž ceste i molećivo gledaju svakog vozača u nadi da će neka škoda stranih tablica zakočiti i odabrati baš njihov apartman. U Trogir ulazimo puževom brzinom, za posljednjih petstotinjak metara trebalo nam je pola sata. Od prošle godine, barem kad je o prometnom kolapsu riječ, nije se baš ništa promijenilo, a priče o gradnji mosta na Čiovo aktualne su uglavnom prije izbora.

Trogir je jedan od najsjajnijih bisera ne samo hrvatske obale nego Mediterana uopće, no domaći to nikako da shvate. Nismo došli kupati se jer to već odavno nije mamac kojim se privlače turisti. Došli smo uživati u gradu, u uskim ulicama, sjenovitim terasama, pronaći kakav dobar restoran, osjetiti atmosferu...

Prošli put upoznali smo Gena, genijalnog krojača Borisa Burića koji, kako doznajemo, otvara trgovine u Splitu i Zagrebu. Odlična ideja kako težačke odore stilizirati i pretvoriti u raspoznatljiva elegantna odijela, koja bi trebali nositi svi što predstavljaju Hrvatsku u inozemstvu, samo je jedna strana medalje. S druge strane je Mate Jakovljević, legenda koja već petnaestak godina prevozi turiste iz marine do grada i natrag. Nautičare, tek pristigle u trogirsku marinu, u svoj savršeno čist i uredan brod Mate prima i besplatno, ili tek za nekoliko kuna dobrovoljnog priloga vozi do rive. Uvijek u ispegloj majici, uredan do najsitnijih detalja, prava slika i prilika kako treba izgledati čovjek koji se svakodnevno susreće s turistima.

ACY-evim brodićem koji je nalik čamcu za spašavanje s nekog tankera spretno manevrira među jedrilicama i megajhtama s jedne obale na drugu.

Uz rivu se ima što vidjeti. Trogir je uz Dubrovnik luka koju posjećuju zvijezde, od sportaša i glumaca do najbogatijih poslovnih ljudi i okrunjenih glava. Nažalost, kratko se zadržavaju u samom gradu bogatom spomenicima kulture.

Zbog blizine zračne luke Trogir je idealno mjesto ukrcanja

Domaći ne shvaćaju KAKAV BISER IMAJU

► Trogir je, uz Dubrovnik, luka koju posjećuju zvijezde, od sportaša i glumaca do najbogatijih poslovnih ljudi i okrunjenih glava. Ali, kratko ostaju u gradu

ja gostiju, što se vidi subotom i nedjeljom kad ploveće ljepotice ulaze u luku. Većina je tih megajhti u čarteru pa se subotom mijenjaju gosti. Za razliku od mnogih drugih jadranskih

luka, ovdje velike jahte mogu pristati. Gostoljubivost ljudi i šarm starog grada mogu prikriti mane poput manjka luksuznih hotela, vrhunskih restorana i kulturnih sadržaja.

Subota navečer. Gradska ulica koja povezuje dva kraja grada kao da povezuje i dva svijeta. S jedne strane pretrpana parkirališta i preuski mostić (pješački još nije gotov), s druge goleme jahte duž rive. Između stolova kafića, jeftinih picerija i restorana guraju se rumeni turisti odjeveni u šarenilo boja.

Ovdje se prodaje sve što se prodati može. Djeca na ulicama nude školjke, ne izronjene nego uvezene iz toplih azijskih mora. Na tržnici se mogu nabaviti jeftini oslikani ručnici sa znakovima europskih nogo-

metnih klubova, loše kopirane majice i plastične sunčane naočale iz Kine, uz tek poneki pravi hrvatski suvenir.

Domaći kažu, vrijeme je *berbe* te stoga prodaju sve u tekucem i krutom stanju, na tanjurima i u čašama. Gledajući sa strane, svi su došli na svoje; jedni režu i ližu, drugi sjede i pijuckaju, treći zavaljeni vade kosti iz ribe. Masovni turizam zapao je u zamku nekadašnje socijalističke navike da se broje noćenja.

Na Radovanovu trgu, nazvanom po majstoru prekrasnog romaničkog portala trogirске katedrale iz 1240. godine, napokon drukčija atmosfera. Sav je ispunjen stolovima, mlađi i stariji uživaju u živoj svirci jazz banda u kutu. Još nam je u ušima bila »Tempera« kad

su nas preplavili techno ritmovi iz kafića na rivi. Kakofonija zvukova potjerat će svakoga.

To je taj trogirski đir »za svakog ponešto«, ali očit je nedostatak strategije turističkog razvoja. Od kulturnih sadržaja koji bi zanimali strane turiste malo je ili ništa. Trogir se, čini se, zadovoljio kategorijom masovnog turizma i jeftinih aranžmana, dok svjetski jet-set samo doleti i brzo otplovi dalje.

U Hrvatskoj postoji nekoliko svijetlih primjera koje bi gradske vlasti trebale ozbiljno razmotriti. Za koncerte svjetskih zvijezda kakvi ljeti pune pulsku Arenu postoji prostor nogometnog igrališta uz tvrđavu Kamerlengo. Disko klubovi i techno partyji izvan su grada, tamo gdje se može tulumariti do zore poput Zrča.

Djeca na ulicama nude školjke, i to uvozne

Gotički otvori zvonika katedrale

Bogati »ulov« s trogirске tržnice